

[Hans Rasmussen.]

hånden er blevet ganske godt konsolideret, så at det snarest kan gå i gang med en større udbygning, hvorved det bliver muligt i endnu højere grad, end det hidtil har været tilfældet, at forsyne det danske marked.

Nu er det et spørgsmål, om dette forslag også begynder i den rigtige ende. Den konservative ordfører for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Foss, henviser til at udlånene i 1955-56 udgjorde 834 mill. kr., hvoraf 644 mill. kr. blev anvendt til byggeriet, 85 mill. kr. til landbruget og resten til diverse andre formål; men jeg synes, der mangler noget i den ærede ordførers redegørelse, idet han ikke har specificeret udlånene til håndværk og industri, skønt det jo er dette spørgsmål, lovforslaget tager sigte på. Udlånene til disse erhverv udgjorde i 1955-56 18 mill. kr., og af statens samlede udlån og aktiebesiddelse pr. 31. marts 1956 på 5 014 mill. kr. var håndværkets og industriens andel kun 72 mill. kr. Såfremt statens udlånsvirksomhed skal begrænses, kan vi vel ikke fra mit partis side have noget imod, at disse problemer gøres til genstand for overvejelser. Det må dog sikkert ske under hensyntagen til det enkelte låneområdes særlige forhold, og vi mener altså, at det er fejlagtigt at anstille en summarisk betragtning, som det ærede medlem hr. Foss her har gjort.

Fra det konservative folkepartis side kunne man vel ikke have fundet et dårligere sted at begynde end netop med støtten til de produktive investeringer i industri og håndværk. For så vidt man ønsker at gå fra direkte statslån over til statsgarantier, som skulle dække de private pengeinstitutters udlån, rejser sig vel også spørgsmålet om det rimelige i, at de private pengeinstitutter skal have lov til at beregne sig den almindeligt gældende markedsrente. I det øjeblik staten garanterer for udlånene, løber bankerne jo nemlig ingen risiko, og derfor bør man vel også undersøge, om ikke pengene kan stilles til rådighed til billigere rente, selv om bankerne, således som lovforslaget tager sigte på, får en del af risikoen.

Jeg er ganske klar over, at man fra bankernes side kan imødegå disse bemærkninger, idet man måske ikke kan være tjent med at få sin almindelige fortjeneste beskåret, hvis der i øvrigt er mulighed for

at udlåne den disponible pengemasse på normal måde. Dog forekommer det mig, at det ikke altid er så let — hvilket også den højtærede handelsminister henviste til — for nye kunder at opnå lån i bankerne, idet disse ikke gerne løber nogen risiko og derfor fortrinsvis yder lån til gode, mere indarbejdede kunder. Jeg forstår, at lovforslaget tager sigte på at afhjælpe dette; men det kan være vanskeligt at tilpasse alle faktorer således, at det bliver muligt selv med statsgaranti at opnå lån i banken, selv om det drejer sig om en kunde, der er i besiddelse af initiativ, og som har en idé, han ønsker at føre ud i livet.

Inden for den danske jern- og metalindustri, som vel nok har haft den største ekspansion i dansk erhvervsliv, har vi en række middelstore, ja, vi har også en række mindre, virksomheder, som det simpelt hen har været og stadig er nødvendigt at finansiere med henblik på investeringer i eksportøjemed, og for disse virksomheder har loven om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser været til stor nytte. Den nugældende lov er faktisk todelt på den måde, at der enten kan ydes eksportgarantier, herunder de såkaldte oparbejdningsgarantier, som vel i virkeligheden er en slags driftskredit, eller staten kan yde direkte investeringslån. Der ville måske ikke være noget i vejen for at foretage en tredeling, således at man for det første fik eksportgarantier, for det andet garanti for drifts- og investeringslån, og for det tredje direkte lån. At ville erstatte nogle af industrilånene, således som der i øjeblikket fremsættes ønske om, med en garanti og et banklån lyder ikke så helt galt. Måske kan en garantiordning — i modsætning til, hvad den højtærede handelsminister nævnte — ekspederes hurtigere end en almindelig lånesag; det kunne jeg tænke mig. Det har jo aldrig været meningen, at man med denne lovgivning ville udelukke bankerne; man ønsker tværtimod, at der også bliver udvist initiativ på områder, hvor risikoen måske er noget større end den beskedne risiko, bankerne med rette eller urette normalt vil løbe.

I denne forbindelse bør man måske også rejse spørgsmålet om, hvorvidt hele garantikapitalen skulle stilles til rådighed